

Część I.

APELACJE I AKTA KARNE

Kazus 1. Egzamin adwokacki 2021 r.

Informacja dla zdającego:

- I. Po zapoznaniu się z treścią zadania – opracowanymi na potrzeby egzaminu aktami sprawy karnej – proszę przygotować, jako obrońca oskarżonego Piotra Chodaka adwokat Sylwia Lenartowicz, apelację od wydanego w sprawie wyroku albo w przypadku uznania, że brak jest podstaw do jej wniesienia, proszę sporządzić opinię prawną – z uwzględnieniem interesu reprezentowanej strony.
- II. Należy przyjąć, że:
 - 1) we wszystkich pismach procesowych oraz protokołach, wyrokach i uzasadnieniu wyroku oraz innych dokumentach znajdują się własnoręczne podpisy uprawnionych osób;
 - 2) w protokołach z przesłuchań świadków i podejrzanych podano serię i numer dowodu osobistego przesłuchiwanym osób oraz ich PESEL; wskazano też organ, który wydał dowód osobisty;
 - 3) w aktach znajduje się informacja z Krajowego Rejestru Karnego, z której wynika, że oskarżony Piotr Chodak nie był uprzednio karany;
 - 4) pokrzywdzeni, Mariusz Rogalski oraz Piotr Chodak zostali pouczeni w sposób właściwy, zgodny z przepisami, o swoich uprawnieniach oraz obowiązkach;
 - 5) dane dotyczące miejsca zamieszkania oraz miejsca pracy świadków nie zostały zamieszczone w protokołach z ich przesłuchania i protokołach z rozprawy; dane te zamieszczono w załącznikach do protokołów (art. 148a § 1 KPK) i znajdują się one w odrębnym załączniku adresowym;
 - 6) w aktach sprawy znajduje się dokumentacja medyczna z 19.9.2020 r. dotycząca obrażeń ciała i leczenia Jakuba Ławniczaka w postaci karty szpitalnego oddziału ratunkowego, zaświadczenia lekarskiego, badania RTG kości nosa i skierowania do poradni laryngologicznej;

- 7) w aktach sprawy znajduje się wydruk z Centralnej Ewidencji i Informacji Działalności Gospodarczej, z którego wynika, że Piotr Chodak prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą zarejestrowaną od 14.3.2017 r.;
 - 8) w aktach sprawy znajduje się informacja z systemu teleinformatycznego ministra właściwego do spraw finansów publicznych, uzyskana drogą elektroniczną, z której wynika, że Piotr Chodak posiada majątek w postaci nieruchomości położonej w Brzezinach przy ulicy Jasnej 15, prowadzi działalność gospodarczą, z której osiąga dochód w wysokości 5000 zł miesięcznie oraz nie zakończono i nie prowadzi się wobec niego postępowań podatkowych;
 - 9) w aktach sprawy znajdują się 4 fotografie oskarżonego Piotra Chodaka, wskazane jako załącznik do protokołu okazania wizerunku;
 - 10) w protokołach z przesłuchania świadków, notatce urzędowej i w uzasadnieniu wyroku wulgaryzmy zostały zapisane w formie pełnej, bez wykropkowań;
 - 11) Piotr Chodak został zaznajomiony z aktami postępowania przygotowawczego;
 - 12) w formularzu uzasadnienia wyroku zostały wskazane numery kart, na których znajdują się powołane dowody;
 - 13) w stosownym terminie wydano postanowienie o zamknięciu dochodzenia.
- III. Pod przygotowaną apelacją albo opinią prawną należy podać imię i nazwisko osoby, która – zgodnie z treścią zadania egzaminacyjnego – powinna złożyć podpis pod tym pismem.
- IV. W przypadku sporządzenia apelacji należy przyjąć, że sądem odwoławczym jest Sąd Okręgowy w Łodzi, V Wydział Karny Odwoławczy, Plac Dąbrowskiego 5, 90-921 Łódź.
- V. Data rozwiązania zadania winna wynikać z przedstawionego stanu faktycznego.

**OPIS ISTOTNYCH ZAGADNIEŃ DLA KOMISJI EGZAMINACYJNEJ
DO ZADANIA Z ZAKRESU PRAWA KARNEGO
(EGZAMIN ADWOKACKI – 18 MAJA 2021 r.)**

Zdaniem zespołu do przygotowania zadań na egzamin adwokacki, w przypadku zadania z zakresu prawa karnego, zasadne jest sporządzenie apelacji w imieniu oskarżonego. Przy ocenie prac należy zwrócić uwagę na następujące problemy:

1. Skazując oskarżonego Piotra Chodaka za przestępstwo stypizowane w art. 158 § 1 KK, Sąd dopuścił się mającej wpływ na treść wyroku obrazy przepisów postępowania, a mianowicie:
 - a) art. 173 § 1 KPK – polegającej na poczynieniu ustaleń faktycznych na podstawie wyników czynności okazania wizerunku oskarżonego Piotra Chodaka pokrzywdzonemu Jakubowi Ławniczakowi, która to czynność z uwagi na okazanie pokrzywdzonemu wyłącznie fotografii oskarżonego, bez wizerunku osób przybranych, nie została przeprowadzona w sposób wyłączający sugestie;
 - b) art. 7 KPK – polegającej na dowolnej ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego, co skutkowało błędem w ustaleniach faktycznych, polegającym na stwierdzeniu winy oskarżonego w zakresie zarzucanego mu czynu, na podstawie niekonsekwentnych i niepotwierdzonych żadnymi innymi dowodami wyjaśnień oskarżonego Mariusza Rogalskiego zainteresowanego wynikiem sprawy w kierunku umniejszenia własnej odpowiedzialności. Egzaminowany powinien przy tym dostrzec, że powyższe naruszenia samoistnie nie mogłyby wpływać na uznanie, że zaprezentowana przez sąd I instancji ocena dowodów pozostaje arbitralna. W realiach przedstawionego stanu faktycznego istotne jest jednak, że – oprócz zeznań pokrzywdzonego złożonych po okazaniu wizerunku oskarżonego oraz wyjaśnień oskarżonego Mariusza Rogalskiego – w sprawie nie przeprowadzono żadnych innych dowodów świadczących o odpowiedzialności Piotra Chodaka w zakresie zarzucanego mu czynu. Każde ze wskazanych uchybień niewątpliwie mogło mieć więc wpływ na treść zapadłego wyroku.

Ad a) W odniesieniu do naruszenia art. 173 § 1 KPK godzi się zauważyć, że czynność okazania ma charakter niepowtarzalny, dlatego przepisy procesowe dotyczące zasad jej przeprowadzania, a w szczególności art. 173 § 1 KPK, kładą szczególny nacisk na wyłączenie ewentualnej sugestii świadka przy identyfikacji przez niego osoby, wizerunku osoby, jej głosu albo rzeczy. Okazanie wizerunku oskarżonego pokrzywdzonemu nie zostało przeprowadzone w sposób wyłączający sugestie, zwłaszcza biorąc pod uwagę okoliczność, że pokrzywdzony w swych pierwszych zeznaniach nie był w stanie – ze względu na dynamiczny przebieg zdarzenia – opisać wyglądu drugiego z napastników. Podczas okazania przedstawiono natomiast Jakubowi Ławniczakowi jedynie kilka fotografii Piotra Chodaka, bez wizerunku osób przybranych. Zaniechano zatem okazania wizerunku przez przedstawienie tzw. albumu zdjęć sygnalitycznych, czyli tablicy poglądowej, na której znajdują się zdjęcia kilku osób. Nie da się więc wykluczyć, że pokrzywdzony rozpoznając oskarżonego jako drugiego z napastników działał pod wpływem sugestii wynikającej z nieprawidłowego przeprowadzenia okazania wizerunku. Wątpliwości te potwierdza również okoliczność, że rozpoznanie oskarżonego przez Jakuba Ławniczaka nie miało charakteru kategoriycznego. Pokrzywdzony zarówno w trakcie przeprowadzania czynności, jak i następnie podczas rozprawy zeznawał, że oskarżony „być może” był drugim z napastników.

Szczególnym walorem w argumentacji egzaminowanego może być przy tym dostrzeżenie, że zasadą powinno być okazanie bezpośrednie, gdyż rozpoznanie osoby na podsta-

wie fotografii nie ma tak kategorycznej wymowy i musi podlegać szczególnie wnikliwej ocenie. Należy więc dążyć do okazywania osoby, jeśli przeprowadzenie tej czynności jest w sprawie możliwe (wyr. SA w Krakowie z 28.11.2013 r., II AKa 235/13, KZS 2014, Nr 2, s. 38; wyr. SA w Krakowie z 25.10.2007 r., II AKa 111/07, Legalis; *J. Gurgul*, Kilka uwag o okazaniu, Prok. i Pr. 2000, Nr 5, s. 117, Prok. i Pr. – wkł. 2008, Nr 4, s. 25; wyr. SA w Katowicach z 17.6.2016 r., II AKa 149/16, Legalis). Ma to szczególne znaczenie w sprawie niniejszej, gdzie z uwagi na charakter zajścia, jak wskazywał sam pokrzywdzony, nie miał on możliwości dokładnego przyjrzenia się twarzy napastnika, ale podawał określone parametry dotyczące jego sylwetki. Jednocześnie w sprawie nie zachodziły okoliczności, takie jak np. ukrywanie się podejrzanego, które utrudniały dokonanie okazania bezpośredniego.

Na dodatkową punktację zasługiwać będzie również zauważenie, że na podstawie delegacji ustawowej ujętej w art. 173 § 4 KPK wydane zostało rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 czerwca 2003 r. w sprawie warunków technicznych przeprowadzenia okazania (Dz.U. Nr 104, poz. 981). W paragrafie 12 powyższego aktu wskazano natomiast, że organ dokonujący okazania wizerunku osoby powinien zapewnić, aby podczas okazania wizerunek ten znajdował się wśród wizerunków innych osób.

Podsumowując powyższe rozważania, warto podkreślić, że choć brak spełnienia wszystkich warunków, jakie powinny zostać zapewnione przy okazaniu, nie musi prowadzić do dyskwalifikacji wartości dowodowej tej czynności procesowej, to jednak obowiązkiem Sądu Rejonowego była ocena – w ramach kryteriów określonych w art. 7 KPK – całego zgromadzonego materiału dowodowego, w tym również wskazanego uchybienia mającego miejsce na etapie postępowania przygotowawczego i jego konsekwencji. Nie oznacza to wcale „sanowania” tych uchybień, ale zobowiązuje do ich rozważenia w procesie rozumowania prowadzącym do rozstrzygnięcia sprawy. Fundamentalną rolę w tym zakresie mają dalsze czynności procesowe związane z identyfikacją sprawcy (zob. post. SN z 13.12.2011 r., II KK 281/11, OSNwSK 2011, Nr 1, poz. 2348, Legalis). W realiach niniejszej sprawy oznacza to, że znaczenie omawianego uchybienia powinno być rozpatrywane w kontekście z jednej strony braku kategorycznego rozpoznania oskarżonego przez pokrzywdzonego, a z drugiej zaniechania okazania bezpośredniego.

Ad b) Egzaminowany powinien wykazać, że Sąd Rejonowy dokonał błędnej oceny dowodu z wyjaśnień oskarżonego Mariusza Rogalskiego. Wyjaśnienia te należy kwalifikować jako pomówienie złożone, a zatem zachodzące wtedy, gdy oskarżony przyznaje się do winy, twierdząc jednocześnie, że także inna osoba brała udział w przestępstwie, które jest przedmiotem osądu w niniejszej sprawie. Jak trafnie podkreśla się w orzecznictwie, pomówienie jest dowodem, który ze względu na zainteresowanie osoby pomawiającej inną powinien być poddany szczególnie wnikliwej ocenie z jednoczesnym rozważeniem, czy istnieją dowody potwierdzające bezpośrednio lub choćby pośrednio wyjaśnienia pomawiającego, a nadto czy wyjaśnienia pomawiającego są logiczne i nie wykazują chwiejności (wyr. SN z 6.2.1970 r., IV KR 249/69, OSNKW 1970, Nr 4–5, poz. 46, z aprobatą *M. Cieślaka*, *Z. Dody*, WPP 1971, Nr 2, s. 257; zob. także wyr. SN z 12.1.2006 r., II KK 29/05, OSNKW 2006, Nr 4, poz. 41).

W sprawie będącej zadaniem egzaminacyjnym wspomniana wnikliwa ocena dowodu z pomówienia powinna uwzględniać w szczególności okoliczność, że informacje tak użyte nie tylko nie zostały przyznane przez pomówionego, ale także nie zostały potwierdzone innymi dowodami, choćby w części. Jako jedyny dowód, korespondujący z wersją zdarzeń przedstawioną przez Mariusza Rogalskiego, Sąd Rejonowy przyjął mało kategoryczne zeznania pokrzywdzonego Jakuba Ławniczaka, uzyskane w trakcie okazania wizerunku Piotra Chodaka, która to czynność dotknięta była wcześniej opisanymi uchy-

bieniami. Nadto warto zauważyć, że wyjaśnienia Mariusza Rogalskiego nie mogą być uznane za spójne i zgodne co do zasady oraz szczegółów w kolejnych relacjach składanych w różnych fazach postępowania. Trzeba w tym kontekście podkreślić chociażby, że w pierwszych, spontanicznych wyjaśnieniach pomawiający wskazywał, że to on poprosił Piotra Chodaka o pomoc w „rozmowie” z pokrzywdzonym, a dopiero w postępowaniu przed sądem wyjaśniał, że inicjatywa siłowego rozwiązania konfliktu z Jakubem Ławniczakiem pochodziła od pomawianego. Podobnie, nie znajdują potwierdzenia w zebranych materiale dowodowym twierdzenia Mariusza Rogalskiego co do otrzymania przed Piotra Chodaka telefonu od kolegi, który miał poinformować go o lokalizacji pokrzywdzonego. Powyższe niekonsekwencje, przy jednoczesnej jednoznacznej wymowie wyjaśnień Mariusza Rogalskiego w kierunku umniejszenia swojej odpowiedzialności i wpływu na przebieg zdarzeń z 18.9.2020 r., powinny prowadzić do negatywnej oceny wiarygodności twierdzeń współoskarżonego jako osoby mającej interes w obciążeniu pomówionego.

2. Sąd błędnie skazał Piotra Chodaka za przestępstwo z art. 226 § 1 KK. Odpowiedzialności karnej na podstawie tego przepisu podlega tylko ten, kto znieważa funkcjonariusza publicznego lub osobę do pomocy mu przybraną, podczas i w związku z pełnieniem obowiązków służbowych. Jak wynika z treści art. 226 § 1 KK, zachowanie znieważające musi mieć miejsce zarówno podczas pełnienia obowiązków służbowych, jak i w związku z nimi. Sąd tymczasem uznał oskarżonego za winnego tego, że znieważył funkcjonariusza Komendy Powiatowej Policji w Brzezinach Jana Ważnego w czasie i podczas pełnienia przez niego obowiązków służbowych, używając wobec niego słów powszechnie uznawanych za obraźliwe. W opisie czynu przypisanego brak jest zatem wszystkich znamion strony przedmiotowej przestępstwa z art. 226 § 1 KK. Tym samym uznanie, że oskarżony znieważył funkcjonariusza w czasie i podczas pełnienia przez niego obowiązków służbowych, oznacza, że opis zarzucanego czynu nie zawierał wszystkich ustawowych znamion tego występku, niezbędnych dla przypisania ww. odpowiedzialności na podstawie tego przepisu (zob. wyr. SN z 2.2.2011 r., V KK 382/10, Legalis).

Z punktu widzenia obrońcy oskarżonego istotne jest przy tym, że w razie zaskarżenia wyroku wyłącznie na korzyść oskarżonego, sąd odwoławczy na skutek związania zakazem *reformationis in peius*, nie może ani dokonać nowych, niekorzystnych dla oskarżonego ustaleń faktycznych, w tym także w zakresie opisu przypisanego czynu, np. poprzez uzupełnienie („dookreślenie”) jego znamion, ani w tym celu uchylić wyroku i przekazać sprawy do ponownego rozpoznania (por. m.in. post. SN: z 26.5.2004 r., V KK 4/04, OSNKW 2004, z. 6, poz. 66; z 20.7.2005 r., I KZP 20/05, OSNKW 2005, z. 9, poz. 76 oraz wyr. SN z 22.3.2012 r., IV KK 375/11, OSNKW 2012, Nr 7, poz. 78).

3. Sąd Rejonowy błędnie skazał Piotra Chodaka za przestępstwo z art. 216 § 1 KK. Sąd ten nie dostrzegł faktu przedawnienia karalności wskazanego czynu, wobec czego doszło do uchybienia stanowiącego bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 9 w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 KPK.

Trzeba wskazać, że czyn z art. 216 § 1 KK jest przestępstwem ściganym z oskarżenia prywatnego. Zgodnie natomiast z art. 101 § 2 KK, karalność przestępstwa ściganego z oskarżenia prywatnego ustaje z upływem roku od czasu, gdy pokrzywdzony dowiedział się o osobie sprawcy przestępstwa, nie później jednak niż z upływem 3 lat od czasu jego popełnienia. Z kolei, jak stanowi art. 102 KK, jeżeli w okresie, o którym mowa w art. 101 § 2 KK, wszczęto postępowanie, karalność przestępstwa ustaje z upływem 5 lat od zakończenia tego okresu.

Roczny okres przedawnienia karalności przestępstwa prywatnoskargowego, przewidziany w art. 101 § 2 KK i liczony od momentu dowiedzenia się przez pokrzywdzonego o oso-

bie sprawy przestępstwa, wiąże także prokuratora. Może on objąć takie przestępstwo ściganiem przed upływem terminu 3 lat, ale zarazem przed upływem roku od czasu, gdy pokrzywdzony dowiedział się o osobie sprawcy przestępstwa (zob. wyr. SN z 23.4.2008 r., V KK 5/08, OSNKW 2008, Nr 8, poz. 64).

W sprawie objętej zadaniem egzaminacyjnym zauważyć należy, że zgodnie z treścią zeznań pokrzywdzonej Anety Ceglarskiej, za datę czynu zarzucanego oskarżonemu przyjąć należy 30 września 2019 roku. Tym samym okres przedawnienia karalności czynu zarzucanego Piotrowi Chodakowi upłynął w dniu 30 września 2020 roku, bowiem w tej dacie upłynął rok od czasu, gdy pokrzywdzona dowiedziała się o osobie sprawcy. Tymczasem przed upływem tej daty nie zostało wszczęte postępowanie karne, a prokurator objął czyn ściganiem 23.10.2020 r.

Oczywistym jest, że do owego objęcia na podstawie art. 60 § 1 KPK może dojść tylko wtedy, gdy karalność przestępstwa prywatnoskargowego nie uległa jeszcze przedawnieniu, a więc gdy sama pokrzywdzona mogła je nadal skutecznie ścigać. Prokurator w niniejszej sprawie nie upewnił się przed objęciem ścigania, kiedy pokrzywdzona powzięła wiadomość o osobie sprawcy czynu, mimo że chwila ta pokrywała się z datą czynu. Tym samym, mimo wszczęcia przez prokuratora postępowania o wskazany czyn prywatnoskargowy, okres przedawnienia karalności zarzucanego oskarżonemu występku nie mógł ulec wydłużeniu o okres 5 lat na podstawie art. 102 KK. W konsekwencji, Sąd Rejonowy, działając na podstawie art. 414 § 1 KPK, wobec stwierdzenia po rozpoczęciu przewodu sądowego okoliczności wyłączającej ściganie, powinien wyrokiem umorzyć postępowanie.

WZÓR PISMA

Łódź, 10.5.2021 r.

Sąd Okręgowy w Łodzi
V Wydział Karny Odwoławczy
Plac Dąbrowskiego 5
90-921 Łódź
za pośrednictwem
Sądu Rejonowego w Brzezinach
II Wydział Karny

Oskarżony: Piotr Chodak
reprezentowany przez obrońcę
adw. Sylwię Lenartowicz
(dane w aktach sprawy)

Sygn. akt sądu I instancji: **II K 230/20**

APELACJA

obrońcy oskarżonego Piotra Chodaka od wyroku Sądu Rejonowego w Brzezinach, wydanego 18.2.2021 r. w sprawie prowadzonej za sygn. II K 230/20, który został doręczony wraz z uzasadnieniem obrońcy oskarżonego w dniu 7.5.2021 r.

Działając w imieniu oskarżonego, na podstawie udzielonego mi upoważnienia do obrony, które znajduje się w aktach sprawy, na podstawie art. 444 § 1 w zw. z art. 425 § 1–3 KPK zaskarżam ww. wyrok Sądu Rejonowego w Brzezinach **w całości**.

Na podstawie art. 427 § 1 i 2 w zw. z art. 438 pkt 1 i 2 KPK oraz art. 439 § 1 pkt 9 KPK zaskarżonemu wyrokowi **zarzucam**:

I. w zakresie czynu wskazanego w pkt I zaskarżonego wyroku (z art. 158 § 1 KK):

- 1) obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 173 § 1 KPK polegająca na poczynieniu ustaleń faktycznych na podstawie wyników czynności okazania wizerunku oskarżonego Piotra Chodaka pokrzywdzonemu Jakubowi Ławniczakowi, która to czynność z uwagi na okazanie pokrzywdzonemu wyłącznie fotografii oskarżonego, bez wizerunku osób przybranych, nie została przeprowadzona w sposób prawidłowy, tj. wyłączający sugestię;
- 2) obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 7 KPK polegająca na dowolnej ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego, co skutkowało błędem w ustaleniach faktycznych, polegającym na stwierdzeniu winy oskarżonego w zakresie zarzucanego mu czynu, na podstawie niekonsekwentnych i niepotwierdzone żadnymi innymi dowodami wyjaśnień oskarżonego Mariusza Rogalskiego zainteresowanego wynikiem sprawy w kierunku umniejszenia własnej odpowiedzialności;

II. w zakresie czynu wskazanego w pkt II zaskarżonego wyroku (z art. 226 § 1 KK) – obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 226 § 1 KK, polegającą na uznaniu oskarżonego za winnego popełnienia przestępstwa z art. 226 § 1 KK, podczas gdy w opisie czynu przypisanego oskarżonemu brak jest wszystkich znamion strony przedmiotowej tego przestępstwa;

III. w zakresie czynu wskazanego w pkt III zaskarżonego wyroku (z art. 216 § 1 KK) – obrazę przepisów postępowania, tj. art. 17 § 1 pkt 6 KPK, polegającą na uznaniu oskarżonego za winnego popełnienia przestępstwa z art. 216 § 1 KK, podczas gdy nastąpiło przedawnienie jego karalności, co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 9 KPK.

Na podstawie art. 427 § 1 w zw. z art. 437 § 1 i 2 KPK **wnoszę:**

I. w zakresie czynu wskazanego w pkt I zaskarżonego wyroku (z art. 158 § 1 KK) – o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego;

II. w zakresie czynu wskazanego w pkt II zaskarżonego wyroku (z art. 226 § 1 KK) – o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego;

III. w zakresie czynu wskazanego w pkt III zaskarżonego wyroku (z art. 216 § 1 KK) – o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Brzezinach, II Wydział Karny, wyrokiem z 18.2.2021 r. uznał oskarżonego Piotra Chodaka winnego popełnienia przestępstw określonych w art. 158 § 1 KK, art. 226 § 1 KK oraz art. 216 § 1 KK. Wyrok ten jest błędny z następujących względów.

I. W pierwszej kolejności należy podnieść, że Sąd I instancji uznając oskarżonego za winnego popełnienia przestępstwa określonego w art. 158 § 1 KK dopuścił się obrazy przepisów postępowania, które miały wpływ na treść zaskarżonego wyroku.

Zgodnie z art. 173 § 1 KPK osobie przesłuchiwanej można okazać inną osobę, jej wizerunek lub rzecz w celu jej rozpoznania, natomiast okazanie powinno być przeprowadzone tak, aby wyłączyć sugestię. Zauważyć przy tym należy, że czynność okazania ma charakter niepowtarzalny, dlatego przepisy procesowe dotyczące zasad przeprowadzania czynności okazania kładą szczególny nacisk na to, aby w trakcie okazania wyłączyć jakąkolwiek sugestię. W niniejszej sprawie jednak zasadom tym uchybiono. Okazanie wizerunku oskarżonego pokrzywdzonemu nie zostało przeprowadzone w sposób wyłączający sugestię, zwłaszcza biorąc pod uwagę okoliczność, że pokrzywdzony w swych pierwszych zeznaniach nie był w stanie – ze względu na dynamiczny przebieg zdarzenia – opisać wyglądu drugiego z napastników. Podczas okazania przedstawiono natomiast Jakubowi Ławniczakowi kilka fotografii, na których znajdował się wyłącznie Piotr Chodak, bez wizerunku osób przybranych. Zaniechano zatem okazania wizerunku przez przedstawienie tzw. albumu zdjęć sygnalitycznych, czyli tablicy poglądowej, na której znajdują się zdjęcia kilku osób. Wobec tego należy przyjąć, że pokrzywdzony rozpoznając oskarżonego jako drugiego z napastników działał pod wpływem sugestii, która wynikała z nieprawidłowego przeprowadzenia czynności okazania wizerunku. Dodatkowo zauważyć należy, że nawet pomimo faktu okazania wizerunku tylko jednej osoby, tj. oskarżonego, rozpoznanie nie miało charakteru kategorycznego. Pokrzywdzony zarówno w trakcie przeprowadzania czynności, jak i następnie podczas rozprawy zeznawał, że oskarżony „być może” był drugim z napastników.

Podkreślić przy tym należy, że okazanie wizerunku nie ma takiej wartości, jak okazanie bezpośrednio, zatem należy dążyć do okazywania osoby, jeśli przeprowadzenie tej czynności jest w sprawie możliwe. Rozpoznanie osoby na podstawie fotografii nie ma tak kategorycznej wymowy i musi podlegać szczególnie wnikliwej ocenie (zob. wyr. SA

w Krakowie z 28.11.2013 r., II AKa 235/13, Legalis). Waler dowodowy okazania bezpośredniego jest nieporównywalnie wyższy niż okazania wizerunku z uwagi na bardziej dynamiczny jego charakter, a co za tym idzie możliwość obserwowania również tych cech sprawcy, które z przyczyn naturalnych na fotografii utrwalone być nie mogą (np. mimika twarzy, sposób poruszania się).

Okoliczności te mają szczególne znaczenie w sprawie niniejszej, gdzie z uwagi na charakter zajścia, jak wskazywał sam pokrzywdzony, nie miał on możliwości dokładnego przyjrzenia się twarzy napastnika, ale podawał określone parametry dotyczące jego sylwetki. Jednocześnie w sprawie nie zachodziły okoliczności, takie jak np. ukrywanie się podejrzanego, które utrudniały dokonanie okazania bezpośredniego.

Podnieść nadto należy, że zgodnie z § 12 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 2.6.2003 r. w sprawie warunków technicznych przeprowadzenia okazania, organ dokonujący okazania wizerunku osoby powinien zapewnić, aby podczas okazania wizerunek ten znajdował się wśród wizerunków innych osób. Zatem nie należy okazać 4 fotografii jednej osoby, ale fotografie co najmniej 4 osób. Wobec powyższego sposób przeprowadzenia czynności okazania, dokonanego w niniejszej sprawie, rażąco narusza przepisy określające zasady przeprowadzenia tej czynności i nawet pomimo istnienia takich uchybień, stanowiących w istocie sugestię co do osoby sprawcy, rozpoznanie nie miało charakteru kategoriycznego.

Sąd I instancji przekroczył ponadto zasady swobodnej oceny dowodów, naruszając art. 7 KPK. Sąd dokonał błędnej oceny wyjaśnień oskarżonego Mariusza Rogalskiego. Treść jego wyjaśnień, mając na uwadze całokształt okoliczności, należy traktować jako pomówienie. Przy czym zgodnie w orzecznictwie przyjmuje się, że wyjaśnienia oskarżonego, stanowiące pomówienie innej osoby, w tym drugiego oskarżonego, należy szczególnie poddać szczególnie wnikliwej ocenie z jednoczesnym rozważeniem, czy istnieją dowody potwierdzające bezpośrednio lub choćby pośrednio wyjaśnienia pomawiającego, a nadto czy wyjaśnienia pomawiającego są logiczne i nie wykazują chwiejności (tak wyr. SN z 6.2.1970 r., IV KR 249/69, Legalis). Jednak w niniejszej sprawie brak takiego potwierdzenia. Jako jedyny dowód, który koresponduje z wersją zdarzeń przedstawioną przez Mariusza Rogalskiego, Sąd I instancji przyjął niekategoryczne zeznania pokrzywdzonego Jakuba Ławniczaka, uzyskane w trakcie okazania wizerunku Piotra Chodaka, która to czynność dotknięta była wyżej opisanymi rażącymi uchybieniami. Warto również zauważyć, że wyjaśnienia Mariusza Rogalskiego nie mogą być uznane za spójne i zgodne co do zasady oraz szczegółów w kolejnych relacjach składanych w różnych fazach postępowania. Trzeba w tym kontekście podkreślić chociażby, że w pierwszych, spontanicznych wyjaśnieniach pomawiający wskazywał, że to on poprosił Piotra Chodaka o pomoc w „rozmowie” z pokrzywdzonym, a dopiero w postępowaniu przed sądem wyjaśniał, że inicjatywa siłowego rozwiązania konfliktu z Jakubem Ławniczakiem pochodziła od pomawianego. Podobnie, nie znajdują potwierdzenia w zebranych materiałach dowodowych twierdzenia Mariusza Rogalskiego co do otrzymania przed Piotra Chodaka telefonu od kolegi, który miał poinformować go o lokalizacji pokrzywdzonego. Powyższe niekonsekwencje, przy jednoczesnej jednoznacznej wymowie wyjaśnień Mariusza Rogalskiego w kierunku umniejszenia swojej odpowiedzialności i wpływu na przebieg zdarzeń z 18.9.2020 r., powinny prowadzić do negatywnej oceny wiarygodności twierdzeń współoskarżonego jako osoby mającej interes w obciążeniu pomówionego.

Odnosząc się do drugiego z przypisanych oskarżonemu czynów podnieść należy, że Sąd I instancji błędnie skazał Piotra Chodaka za przestępstwo z art. 226 § 1 KK. Odpowiedzial-

ności karnej na podstawie tego przepisu podlega tylko ten, kto znieważa funkcjonariusza publicznego lub osobę do pomocy mu przybraną, podczas i w związku z pełnieniem obowiązków służbowych. Jak wynika z treści art. 226 § 1 KK, zachowanie znieważające musi mieć miejsce zarówno podczas pełnienia obowiązków służbowych, jak i w związku z nimi. Sąd tymczasem uznał oskarżonego za winnego tego, że znieważył funkcjonariusza Komendy Powiatowej Policji w Brzezinach Jana Ważnego w czasie i podczas pełnienia przez niego obowiązków służbowych, używając wobec niego słów powszechnie uznawanych za obraźliwe. W opisie czynu przypisanego brak jest zatem wszystkich znamion strony przedmiotowej przestępstwa z art. 226 § 1 KK. Tym samym uznanie, że oskarżony znieważył funkcjonariusza w czasie i podczas pełnienia przez niego obowiązków służbowych, oznacza, że opis zarzucanego czynu nie zawierał wszystkich ustawowych znamion tego występku, niezbędnych dla przypisania ww. odpowiedzialności na podstawie tego przepisu (zob. wyr. SN z 2.2.2011 r., V KK 382/10, Legalis).

W odniesieniu do czynu z art. 216 KK trzeba wskazać, że czyn z art. 216 §1 KK jest przestępstwem ściganym z oskarżenia prywatnego. Zgodnie natomiast z art. 101 § 2 KK, karalność przestępstwa ściganego z oskarżenia prywatnego ustaje z upływem roku od czasu, gdy pokrzywdzony dowiedział się o osobie sprawcy przestępstwa, nie później jednak niż z upływem 3 lat od czasu jego popełnienia. Z kolei, jak stanowi art. 102 KK, jeżeli w okresie, o którym mowa w art. 101 § 2 KK, wszczęto postępowanie, karalność przestępstwa ustaje z upływem 5 lat od zakończenia tego okresu. Roczny okres przedawnienia karalności przestępstwa prywatnoskargowego, przewidziany w art. 101 § 2 KK i liczony od momentu dowiedzenia się przez pokrzywdzonego o osobie sprawcy przestępstwa, wiąże także prokuratora. Może on objąć takie przestępstwo ściganiem przed upływem terminu 3 lat, ale zarazem przed upływem roku od czasu, gdy pokrzywdzony dowiedział się o osobie sprawcy przestępstwa (zob. wyr. SN z 23.4.2008 r., V KK 5/08, Legalis).

W niniejszej sprawie za datę czynu zarzucanego oskarżonemu przyjąć należy 30 września 2019 r., zgodnie z treścią zeznań pokrzywdzonej Anety Ceglarskiej. Tym samym okres przedawnienia karalności czynu zarzucanego Piotrowi Chodakowi upłynął 30.9.2020 r., bowiem w tej dacie upłynął rok od czasu, gdy pokrzywdzona dowiedziała się o osobie sprawcy. Przed upływem tej daty nie zostało wszczęte postępowanie karne, a prokurator objął czyn ściganiem 23.10.2020 r. Oczywiście jest, że do owego objęcia na podstawie art. 60 § 1 KPK może dojść tylko wtedy, gdy karalność przestępstwa prywatnoskargowego nie uległa jeszcze przedawnieniu, a więc gdy sama pokrzywdzona mogła je nadal skutecznie ścigać. Wobec tego stwierdzić należy, że Sąd I instancji nie dostrzegł faktu przedawnienia karalności wskazanego czynu, wobec czego doszło do uchybienia stanowiącego bezwzględnie przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 9 w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 KPK, skutkującą koniecznością uchylenia zaskarżonego wyroku w tym zakresie i umorzeniem postępowania.

adw. *Sylwia Lenartowicz*
adwokat
(*podpis*)

Załącznik:

- odpis apelacji.

Uwaga: zgodnie z art. 15zrz § 6 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 nie bieżnie

przedawnienie karalności czynu oraz przedawnienie wykonania kary w sprawach o przestępstwa, przestępstwa i wykroczenia skarbowe oraz w sprawach o wykroczenia. Zacytowany przepis obowiązywał od 31.3.2020 r. do 16.5.2020 r. Z tego względu uznać można, że w zakresie czynu przypisanego oskarżonemu z art. 216 § 1 KK brak jest możliwości skutecznego podniesienia zarzutu przedawnienia. Z uwagi jednak na szkoleniowy charakter apelacji oraz treść opisu istotnych zagadnień dla komisji egzaminacyjnej do zadania z zakresu prawa karnego, w niniejszej apelacji zarzut ten podniesiono.

Kazus 2. Egzamin radcowski 2021 r.

Informacja dla zdającego:

- I. Po zapoznaniu się z treścią zadania – opracowanymi na potrzeby egzaminu aktami sprawy karnej – proszę przygotować, jako obrońca oskarżonego Jakuba Wilka radca prawny Piotr Konieczny, prowadzący Kancelarię Radcy Prawnego w Płocku, ul. Porady 4, 09-400 Płock, apelację od wydanego w sprawie wyroku, albo – w przypadku uznania, że brak jest podstaw do jej wniesienia – opinię prawną, z uwzględnieniem interesu reprezentowanej strony.
- II. Należy przyjąć, że:
 - 1) we wszystkich pismach procesowych oraz protokołach, wyroku i uzasadnieniu znajdują się własnoręczne podpisy uprawnionych osób;
 - 2) oskarżony i świadkowie (w tym pokrzywdzony) zostali pouczeni w sposób właściwy, zgodny z przepisami, o swoich uprawnieniach oraz obowiązkach, chyba że co innego wynika z treści zadania;
 - 3) w protokołach przesłuchań świadków i podejrzanego podano serie i numery dowodów osobistych przesłuchiwanym osobom oraz ich PESEL; wskazano też organ, który wydał dowód osobisty; PESEL oskarżonego znajduje się także w danych zebranych w trybie art. 213 § 1 KPK;
 - 4) dane dotyczące miejsca zamieszkania (ustalone na podstawie dokumentu tożsamości) oraz miejsca pracy świadków nie zostały zamieszczone w protokołach ich przesłuchania (art. 148a § 1 KPK) i znajdują się one w odrębnym załączniku adresowym – załączonym do akt sprawy wyłącznie do wiadomości organu prowadzącego postępowanie;
 - 5) oskarżony został zaznajomiony z aktami postępowania przygotowawczego i nie złożył wniosku o jego uzupełnienie poprzez przeprowadzenie określonych dowodów;
 - 6) w stosownym terminie wydano postanowienie o zamknięciu śledztwa;
 - 7) akt oskarżenia został skontrolowany pod względem formalnym i jego odpisy zostały doręczone uprawnionym osobom;
 - 8) sprawa została skierowana na rozprawę główną, jak również zostało wydane zarządzenie o wyznaczeniu terminu rozprawy, Sąd w trybie art. 352 KPK dopuścił zaś wszystkie dowody zawarte w akcie oskarżenia na wynikające z ich treści okoliczności;
 - 9) w aktach sprawy znajdują się dane z Krajowego Rejestru Karnego, aktualne na datę rozprawy, z których wynika, że Jakub Wilk 7.1.2005 r. został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Płocku, sygn. akt II K 303/04, na

- karę 10 miesięcy pozbawienia wolności za czyn z art. 286 § 1 KK, orzeczoną karę zaś odbył w całości w okresie od 15.9.2006 r. do 15.7.2007 r.;
- 10) zawarty w aktach wydruk z CEIDG wygenerowany 21.9.2017 r. spełnia wymogi wynikające z ustawy z 2.7.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej;
- 11) w aktach sprawy znajdują się:
- a) kopia umowy zawartej 20.10.2020 r. pomiędzy PUH Jan Czech a Wolf Auto Jakub Wilk, dotycząca sprowadzenia i sprzedaży pojazdu marki BMW M4 z 2015 r. o wartości 140 000 zł, z której wynika, że auto będzie sprowadzone i wydane Janowi Czechowi w terminie 21 dni,
 - b) kopia potwierdzenia przelewu z 20.10.2020 r. z firmowego rachunku bankowego PUH Jan Czech na rachunek bankowy należący do Jakuba Wilka kwoty 45 000 zł tytułem: „Na poczet wykonania umowy z 20.10.2020 r.”.
- III. Pod przygotowaną apelacją albo opinią prawną należy podać imię i nazwisko osoby, która – zgodnie z treścią zadania egzaminacyjnego – powinna złożyć podpis pod tym pismem.
- IV. W przypadku sporządzenia apelacji należy przyjąć, że sądem odwoławczym jest Sąd Okręgowy w Płocku, V Wydział Karny Odwoławczy, ul. Gabriela Narutowicza 4, 09-404 Płock.
- V. Data rozwiązania zadania winna wynikać z przedstawionego stanu faktycznego.

**OPIS ISTOTNYCH ZAGADNIENI DLA KOMISJI EGZAMINACYJNEJ
DO ZADANIA Z ZAKRESU PRAWA KARNEGO
(EGZAMIN RADCOWSKI – 18 MAJA 2021 r.)**

Zdaniem zespołu do przygotowania zadań na egzamin radcowski, w przypadku zadania z zakresu prawa karnego zasadne jest sporządzenie apelacji przez obrońcę oskarżonego. Zdający przy rozwiązywaniu zadania powinni w szczególności zwrócić uwagę na następujące problemy:

1. Sąd Rejonowy, uznając Jakuba Wilka za winnego popełnienia zarzuconego mu w akcie oskarżenia czynu, wadliwie powtórzył błędną kwalifikację prawną, przypisując oskarżonemu popełnienie czynu z art. 286 § 1 w zw. z art. 270 § 1 w zw. z art. 11 § 2 w zw. z art. 64 § 1 KK. Oskarżonego należało uznać za winnego popełnienia czynu stanowiącego przestępstwo oszustwa, a polegającego na doprowadzeniu pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 45 000 zł, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru osiągnięcia korzyści majątkowej i wprowadzeniu go w błąd co do zamiaru sprowadzenia dla niego samochodu. W podanym stanie faktycznym doszło do realizacji znamion strony podmiotowej i przedmiotowej przestępstwa z art. 286 § 1 KK. Ustalenie to znajduje potwierdzenie w materiale dowodowym (wyjaśnienia oskarżonego w części dotyczącej jego motywacji i sposobu postępowania wobec pokrzywdzonego, zeznania pokrzywdzonego, dowody z dokumentów). Wprowadzenie w błąd, jako znamień czynności wykonawczej oszustwa, polega na doprowadzeniu do rozbieżności między obiektywną rzeczywistością a wyobrażeniem o niej lub jej odbiorem w świadomości pokrzywdzonego. Chodzi tu o szeroki zakres zachowań kłamliwych, jako źródła wprowadzenia w błąd co do okoliczności istotnych, czyli tych, które są przyczyną niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Sposób, w jaki sprawca osiągnie ten stan, może być rozmaity. Nie muszą być to ani zabiegi szczególnie wyrafinowane, ani spektakularne, wystarczy każde zachowanie sprawcy, które może doprowadzić do powstania błędnego wyobrażenia o rzeczywistości u osoby rozporządzającej mieniem (por. wyr. Sądu Najwyższego z 18.6.2019 r., V KK 246/18, Legalis). Nie budzi wątpliwości, że oskarżony miał z góry powzięty zamiar wprowadzenia pokrzywdzonego w błąd co do sprowadzenia dla niego samochodu BMW, i rzeczywiście swoim zachowaniem wprowadził pokrzywdzonego w błąd, wywołując u niego przekonanie (niezgodne z prawdziwym stanem rzeczy), że jest przedsiębiorcą zajmującym się handlem samochodami sprowadzanymi z zagranicy, a wpłacona przez pokrzywdzonego kwota 45 000 zł stanowi zaliczkę na poczet ceny nabycia samochodu. Oskarżony ponadto działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, albowiem kwotę pieniędzy przyjętą tytułem zaliczki przeznaczył na zaspokojenie swoich – procesowo nieustalonych – celów, a nie na zakup samochodu. Deklaracja oskarżonego co do zamiaru wywiązania się z zobowiązania dostarczenia samochodu dla pokrzywdzonego w przyszłości nie ma znaczenia dla bytu przestępstwa oszustwa. Rzecz bowiem w tym, że w chwili zawierania umowy wywiązanie się z jej warunków przez sprawcę było nierealne z powodu jego sytuacji majątkowej. Gdyby druga strona (pokrzywdzony) знаła tę sytuację, umowy by nie zawarła i nie rozporządziłaby w tak niekorzystny sposób swoim mieniem. Nie ma znaczenia, czy pokrzywdzony mógł sprawdzić prawdziwość twierdzeń sprawcy, zatem czy mógł wykryć błąd przy dołożeniu niewielkiej, znikomej nawet staranności. Łatwowierność pokrzywdzonego nie ma znaczenia dla oceny prawnokarnej czynu zarzuconego oskarżonemu (wprowadzenie pokrzywdzonego w błąd), podobnie jak niesprawdzenie przez pokrzywdzonego wydruku z CEIDG pod kątem aktualności zawartych tam danych.

2. Sąd Rejonowy w prawidłowo ustalonym stanie faktycznym trafnie uznał, że oskarżony dopuścił się przestępstwa oszustwa, natomiast niewłaściwie przyjął, że jednocześnie swoim zachowaniem zrealizował on znamiona przestępstwa z art. 270 § 1 KK. Ten przepis statuuje odpowiedzialność karną za trzy postaci zabronionego zachowania, tj. podrobienie dokumentu w celu użycia go jako autentyczny, przerobienie dokumentu w celu użycia go za autentyczny oraz użycie dokumentu podrobionego lub przerobionego jako autentycznego. Fałszowanie dokumentu w rozumieniu tego przepisu musi być związane z ingerencją w jego treść lub formę. Natomiast „użycie jako autentycznego” oznacza takie posłużenie się sfałszowanym dokumentem, które sprawia, że realizuje on swoją funkcję przewidzianą w ustawie, stanowiąc dowód stosunku prawnego lub faktów mających znaczenie prawne. Takie rozumienie użycia wiąże się z istotą dokumentu (por. post. Sądu Najwyższego z 17.4.2019 r., III KK 64/18, Legalis). Nieaktualny wydruk z CEIDG, który wykorzystał sprawca w celu uwiarygodnienia swego statusu działającego przedsiębiorcy, nie został podrobiony czy przerobiony, albowiem nie nastąpiła jakakolwiek ingerencja w jego treść czy wygląd. Był to dokument prawdziwy, tyle że nieaktualny. W sprawie nie ma dowodów wskazujących na możliwość realizacji przez oskarżonego przestępstwa z art. 270 § 1 KK. Ani wyjaśnienia oskarżonego, ani też zeznania pokrzywdzonego, świadka Grażyny Wilk czy świadka Edyty Zamożnej nie pozwalają więc na przypisanie Jakubowi Wilkowi czynu kwalifikowanego kumulatywnie z art. 286 § 1 w zw. z art. 270 § 1 w zw. z art. 11 § 2 w zw. z art. 64 § 1 KK. Za wadliwy należy zatem uznać kształt przyjętej w wyroku kwalifikacji prawnej czynu, co uzasadnia wniesienie apelacji i podniesienie zarzutu obrazu przepisów prawa materialnego. Okoliczność, że oskarżony wprowadził pokrzywdzonego w błąd, udostępniając mu nieaktualny wydruk z CEIDG, pozwala na przypisanie mu jedynie sprawstwa czynu z art. 286 § 1 KK, natomiast nie pozwala na przypisanie popełnienia przestępstwa z art. 270 § 1 KK, którego znamiona strony podmiotowej i przedmiotowej nie zostały przez oskarżonego zrealizowane. Konsekwencją tego stanu rzeczy winno być zatem postawienie zarzutu naruszenia prawa materialnego (art. 438 pkt 1 KPK) w postaci obrazu art. 270 § 1 KK.
3. Sąd Rejonowy błędnie także przyjął, że oskarżony działał w warunkach powrotu do przestępstwa z art. 64 § 1 KK. Należy tu wskazać, że uprzednie skazanie miało miejsce 7.1.2005 r. Na znajdującym się w aktach sprawy odpisie wyroku zawarta jest adnotacja, że Jakub Wilk karę odbył w całości w okresie od 15.9.2006 r. do 15.7.2007 r. W takiej sytuacji zastosowanie znajduje art. 107 § 1 KK. Skazanie to uległo zatarciu z mocy prawa z upływem 10 lat od wykonania kary i przyjęcie w ramach kwalifikacji prawnej powrotności do przestępstwa było nieprawidłowe. Konsekwencją tego stanu rzeczy winno być postawienie zarzutu naruszenia prawa materialnego (art. 438 pkt 1 KPK) w postaci obrazu art. 64 § 1 KK.
4. Wyrok Sądu Rejonowego jest wadliwy także w zakresie rozstrzygnięcia o nawiazce. W razie skazania sąd może orzec, a na wniosek pokrzywdzonego orzeka obowiązek naprawienia szkody. Orzekanie o obowiązku naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody, a także zadośćuczynienia za doznaną krzywdę może być w postępowaniu karnym utrudnione. Dopiero, gdy ustalenie szkody bądź krzywdy jest „znacznie utrudnione” w rozumieniu art. 46 § 2 KK, sąd jest uprawniony do orzeczenia nawiazki w wysokości do 200 000 zł na rzecz pokrzywdzonego. W toku postępowania Sąd nie przeprowadził czynności dowodowych w kierunku ustalenia, czy Jan Czech w wyniku działania oskarżonego Jakuba Wilka odniósł krzywdę i czy powinna ona podlegać zadośćuczynieniu w chwili wyrokowania. Orzeczenie nawiazki na rzecz pokrzywdzonego Jana Czecha jest w realiach sprawy nieprawidłowe. Sąd źle zastosował art. 46 § 2 KK, albowiem bezpodstawnie przyjął, że w sprawie orzeczenie obowiązk